

Ver slag

RETRANCHEMENT

Zondag 6 september 1981.

Onder een stralende zomerzon, kwamen zowat 50 leden van St.-Guthago bijeen aan de brug van Retranchement, om op verkenning te gaan op de rechteroever van het Zwin. Ditmaal meer bepaald in streek van de wijk "Ter Hofstede" en de versterkingen rond Retranchement.

Bestuurslid Albert De Keyser, bijzonder goed onderlegd voor wat deze streek betreft, leidde ons rond.

De meesten van ons kennen de grote strategische waarde van het Zwin en van de haven van Sluis tijdens de oorlog van de Nederlanden tegen de Spaanse overheersing (16de en 17de eeuw), maar hier konden we onze theoretische kennis nog eens toetsen aan de werkelijkheid. We bezochten achtereenvolgens het voormalige fort Ter Hofstede (1581-1590). Albert situeerde de juiste plaats en beschreef aan de hand van een kaart uit het rijksarchief te Brugge, de afmetingen. Het fort verviel vrij vlug en wel door afschuringen van de wallen ten gevolge van de sterke stroming van het Zwin op deze plaats. Ook de "sluis van Cadzand" werd juist gesitueerd. De "brug van Farnese", ongeveer 150 m lang, werd vernoemd. Albert toonde ook het dijkenstelsel met zijn Kille Dijk, de Oude Zeedijk, en de plaats van het vroegere haventje van Ter Hofstede, waar Napoleon ooit aan wal kwam.

Ter Hofstede zelf is een oude woonkern, reeds in de 13de eeuw vernoemd. Ongetwijfeld gebouwd op een terp, zoals de meeste

oude woonkernen in onze streken. Voorbij een mooie typische hoeve, het "Vlierhof" (vlier = vliender), bereikten we de wijk. We bekeken de molen "De Meermin", een stellingsmolen, waarvan thans alleen de romp is overgebleven; en de plaatsen waar vroeger de kapel stond en waarrond nog lange tijd begravingen plaats vonden.

Daarna naar het Fort Nassau (1622), gebouwd onmiddellijk na het einde van het Twaalfjarig Bestand op bevel van Maurits van Nassau. Het fort, thans gebruikt als weiland, is nog vrij goed bewaard: met steile wanden, vier bastions verbonden door courtines, de grachten en de conterscarpen, de bedekte weg en de borstwering. Het is een levende les over de toenmalige fortbouw.

On^der ruisende populieren, wandelden we langs landelijke wegen, eens de conterscarp van het fort, naar Retranchement. Voorbij de mooie geklasseerde staakmolen van 1649.

Laatste deel van de uitstap: bezoek aan de Nederlands Hervormde Kerk. In het kleine stemmige kerkje werden we heel vriendelijk ontvangen door vier heren van de kerkraad. De heren Hennekyn en Hakker schetsen de kerkelijke geschiedenis van deze streek en in zonderheid van de kerk. Na allerlei strubbelingen kwam in 1654 de kerk klaar. Er waren toen 300 à 400 gelovigen in Retranchement. Nadat we nog iets hoorden over een pittige dominee, eer zekere heer Eksters, een legendarische en veelbesproken man, werd gevraagd of iemand van ons gezelschap het orgel eens wilde beproeven. Waren er muzikanten? Ja, ons lid Mevrouw Braet wilde het wel eens proberen ... en ze deed het met opmerkelijk brio! Staf Callant gaf nog met zware basstem een lied ten beste. Nog een bezoek aan de consistorie en het bekijken van allerlei afbeeldingen aldaar voor de gelegenheid geplaatst door de heer Willem Visser, rondden onze uitstap af.

Proficiat Albert voor de puike deskundige uitleg!

Karel Aernoudts.